

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repace.hu

Ügyszám: FRP/509/2014/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

140/2015. (IV. 28.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2014. augusztus 10-én előterjesztett **panaszát** a 2015. április 28-án megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság illetékes kerületi Rendőrkapitányság (továbbiakban: illetékes rendőrkapitányság) – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt, illetve alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos 2014. augusztus 10-én elektronikus levél formájában fordult a Testülethez. Beadványában előadja, hogy 2014. július 23-án 14 és 15 óra között bírságolta meg egy rendőr Budapesten, a B. utca és a K. I. utca sarkánál húszezer forintra, amiért a rendőr állítása szerint átment a piros lámpán. A panaszos még zöldben lépett le a járdáról, de valakivel vitába keveredett, ezalatt váltott pirosra a lámpa. Egy sötét Opel ráadásul 120-130 km-es sebességgel, fékezés nélkül, dudálva hajtott a zebra felé, majdnem elütve a panaszost. A panaszos a jármű elöl elugorva, a lassabban közeledő gépkocsikat kikerülve jutott végül át a túloldalra. Ekkor kanyarodott elé egy szolgálati gépjármű, amelyből kiugrott két rendőr, és megállította, majd falhoz szorította a panaszost. Hiába igazolta magát, ők a lakcímkártyáját követelték. Amikor azt nem akarta átadni, és egy közelben álló emberhez fordult segítségért, azzal fenyegették meg, hogy előállítják, mert ellenáll az intézkedésnek. A panaszos vitatja a

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

szabálysértés elkövetését, és tanú híján reméli, hogy a Testület be tudja szerezni a közterületi kamerák felvételeit.

2) A panaszos 2014. augusztus 11-ei levelében az alábbiakkal egészítette ki a panaszát.

Kéri, hogy a Testület vizsgálja felül az illetékes rendőrkapitányság által kiszabott közlekedési bírság jogszerűségét. Elmondja, megkért egy közelben álló férfit, hogy tanúsítsa, hogy a rendőrök fenyegetik, a férfi azonban elfordult. Mivel a rendőrök a falnak szorították, kénytelen volt átadni a lakcímkártyáját, és megkérdezte, hogy a gyorsan hajtó járművet miért nem vonják intézkedés alá. A rendőrök erre ismét fenyegetőzni kezdtek. A panaszos végül kénytelen volt aláírni a helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatványt. A panaszos megjegyzi, hogy nincs állása, rokkantnyugdíjából él, amelynek összege alig magasabb a bírság összegénél.

3) A panaszos 2014. augusztus 18-án a Testület panaszirodáján is megjelent, ahol az ügyvel kapcsolatban a vizsgálat szempontjából releváns, új információt nem adott elő. A panaszos a Testület hatáskörére vonatkozó tájékoztatást kapott.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) Az illetékes rendőrkapitányság mb. kapitányságvezetőjének 2014. szeptember 16-án kelt átirata szerint I. A. r. törm., valamint K. Zs. r. örm. 2014. július 23-án gépkocsizó járőrszolgálatot látott el a kapitányság illetékességi területén. 14 óra 30 perc körül a B. úton haladtak a D. F. tér felé, majd a K. I. utca előtt lévő kereszteződésnél megálltak a forgalomirányító berendezés tilos jelzésére. 14 óra 35 perc körül arra lettek figyelmesek, hogy egy férfi (a panaszos) a tilos jelzés ellenére a gyalogos-átkelőhelyen áthalad úgy, hogy a szabályosan közlekedő gépkocsik elé lép. Az egyik jármű vezetője hangjelzést is adott, amire a panaszos hangos kiabálásba kezdett, és minden járókelőbe belekötött. Viselkedése, valamint a közlekedési szabálysértés okán a járőrök megkülönböztető fényjelzést használva megálltak a kereszteződés után a szélső sávban, hogy a panaszost intézkedés alá vonják. Mivel a panaszos továbbhaladt a B. úton, a rendőröknek elé kellett kerülniük, megálltak előtte, majd szóban, és az intézkedés helyére mutatással jelezték számára, hogy álljon félre a kerékpárútról. Testi kényszer alkalmazására, fizikai kontaktusra azonban nem került sor. A járőrök a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 20. § (2) bekezdés alapján kezdték meg az intézkedést, közölték a panaszossal, hogy a cselekménye a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 224. §-a alapján szabálysértésnek minősül, mivel a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 8. § (2) bekezdés c) pontjában leírtakat megszegte.

Közölték a panaszossal, hogy amennyiben a szabálysértést elismeri, 20 000 Ft helyszíni bírságot szabnak ki. Mivel a panaszos a szabálysértést elismerte, az intézkedő rendőrök megkezdték a szükséges nyomtatvány kitöltését.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény végrehajtásával kapcsolatos rendelkezésekről, valamint ahhoz kapcsolódó egyes rendeletek módosításáról szóló 22/2012. (IV. 13.) BM rendelet 20. § (2)

bekezdése szerint a nyomtatvány kitöltése előtt a személyazonosság megállapítására alkalmas igazolványból meg kell állapítani az eljárás alá vont személy személyi adatait. Ugyanezen szakasz (3) bekezdés a) pontja értelmében a helyszíni bírsághoz használt sorszámmal ellátott nyomtatványnak tartalmaznia kell az eljárás alá vont személy családi nevét, utónevét, születési helyét, idejét, anyja nevét, lakcímét, állampolgárságát is.

A fentiekre tekintettel az intézkedő rendőr megkérte a panaszost, hogy igazolja magát, mire a panaszos átnyújtotta a személyi igazolványát. Mivel a szelvény a lakcímet is tartalmazza, a járőr elkérte a panaszostól a lakcímet igazoló hatósági igazolványát, ennek átadását azonban a panaszos megtagadta. Az Rtv. 29. § (1) bekezdés alapján a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani. Az igazoltatott személyt lakcímének, tartózkodási helyének – az igazoltatott választása szerint – a lakcímet igazoló hatósági igazolvánnyal vagy más alkalmas dokumentummal történő igazolására, vagy a lakcímre, tartózkodási helyre vonatkozó nyilatkozattételre kérheti fel.

Az intézkedő rendőr az EDR WAP rendszeren keresztül ellenőrizte a panaszost, majd a rendszer által kiadott adatokból írta fel a lakcímet, amit a panaszos megerősített.

Az intézkedés megkezdése előtt a panaszos „ordított” egy hölgygel, az intézkedés során arrogánsan és lekezelően beszélt a járőrökkel, kötekedett az arra közlekedő gyalogosokkal, illetve hóbörgött, hogy egy jármű 100 km/órás sebességgel közlekedett, és emiatt majdnem elütötte. A rendőrök felszólították, hogy amennyiben továbbra is ilyen magatartást tanúsít, elköveti a garázdaság szabálysértését, amiért előállítják a kapitányságra. A panaszos a felszólítást megértette és lehiggadt.

A helyszíni bírság kitöltését megelőzően a panaszossal közölték a szabálysértés tényét, továbbá közölték, hogy 20 000 Ft bírság megfizetésére kötelezik, amennyiben elismeri a szabálysértést. Tájékoztatott továbbá a helyszíni bírság kiszabásáról, a jogorvoslati lehetőségekről, amit a panaszos megértett, a helyszíni bírságot elfogadta, illetve a nyomtatót és a tájékoztatót minden külső kényszer nélkül aláírta.

A nyomtatványt, valamint a panaszos által aláírt tájékoztatót a kapitányság megküldte a BRFK Rendészeti Szervek Közlekedésrendészeti Főosztály részére. Fentiek miatt aláírással ellátott tájékoztató nem áll a mb. kapitányságvezető rendelkezésére.

A 2014. szeptember 15-ei helyszínbemjárás során az intézkedés alapjául szolgáló cselekményt rögzítő térfigyelő kamerát nem találtak a rendőrök.

A mb. kapitányságvezető megítélése szerint az intézkedő rendőrök szakszerűen, a hatályos jogszabályok figyelembe vételével jártak el.

2) Sz. D. r. hdgy. 2014. szeptember 15-én kelt jelentésében arról számol be, hogy adatgyűjtése során azt állapította meg, hogy a K. I. utcán áthaladó gyalogos-átkelőhely déli végén fel van szerelve térfigyelő kamera, az azonban a B. út másik oldalára volt beállítva. A gyalogos-átkelőhelyet rögzítő térfigyelő kamera nem került feltalálásra.

3) K. Z. r. őrm. 2014. szeptember 13-ai jelentése a mb. kapitányságvezető átiratához képest az alábbi, az ügy szempontjából releváns többletinformációt tartalmazza.

Amikor a szolgálati járművel megálltak a tilos jelzésnél, a forgalomirányító készülék a Podmaniczky utca felől érkezőknek mutatott szabad jelzést, akik vagy a B. útra fordultak, vagy a K. I. utcán haladtak tovább egyenesen. A panaszos az egyenesen haladó gépkocsik előtt haladt át a tilos jelzésen, egy jármű a vészhelyzet elkerülése érdekében hangjelzést adott le.

Miután a jelzőlámpa szabad jelzésre váltott, I. r. tőrm. – a panaszos fentebb részletezett magatartása miatt – félrehúzódtott a külső forgalmi sávba, majd megkülönböztető fényjelzés használata mellett leállította a járművet. A r. őrm ezt követően akarta intézkedés alá vonni a panaszost, mielőtt viselkedése riadalmat, ill. megbotránkozást keltett volna. A r. őrm. a panaszos megállítását követően a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendeletben (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) foglaltak szerint, napszaknak megfelelően köszönt, és tisztelgés után közölte a nevét, rendfokozatát, jelvéyszámát és beosztási helyét. A r. őrm. tudatta a panaszossal, hogy azért vonta intézkedés alá, mert a gyalogos forgalmat irányító fényjelző készülék tilos jelzésén haladt át. Ezt követően nyilatkozta arról, hogy a szabálysértést elismeri-e, amely kérdésre a panaszos azonnal igennel válaszolt. A r. őrm. azon kérdésére, hogy a panaszos miért üvöltözött így azt a választ kapta, hogy a panaszost el akarták ütni. A r. őrm elmondta a panaszosnak, hogy ha nem a tilos jelzésen haladt volna át, mindez nem történhetett volna meg. Ekkor a panaszos elkezdett arrogánsan beszélni, és azt firtatta, hogy egy jármű 100 km/órával haladt át a kereszteződésen. A r. őrm. jelezte a panaszosnak, hogy ilyen rövid távolságon a lakott területen belül megengedett legnagyobb sebesség elérése lehetetlen, az említett gépkocsi ugyanis csak a jelzőlámpa szabad jelzésére indult el.

A r. őrm. azon kérdésére, hogy a panaszos kíván-e panasszal élni, a panaszos azt felelte, hogy nem, hiszen aláírta a bírságot is. Ezt követően a r. őrm. közölte, hogy vége az intézkedésnek és elköszönt.

4) I. A. r. tőrm. 2014. szeptember 12-ei jelentése a fentiekhez képest a további, az ügy szempontjából releváns többletinformációt tartalmazza.

A panaszolt időben a K. I. utcai kereszteződésben már 12-15 gyalogos várta a szabad jelzést. A panaszos a Nyugati téri oldalon állt.

(A Testület megjegyzi, hogy a történeteket a r. tőrm. is egyes szám első személyben adja elő, így nem lehet teljes bizonyossággal megállapítani, hogy a fentebb rögzített, a panaszossal folytatott párbeszédet melyik intézkedő rendőr folytatta le.)

5) A rendőrség megküldte a helyszíni bírság kiszabásáról szóló, a panaszos által is aláírt, lakcímadatot is tartalmazó nyomtatványt.

III.

A Testület a panaszeljáráásban mindenekelőtt azt értékelte, hogy a hatásköre alapján valamennyi panaszosi sérelem kivizsgálását elvégezheti-e.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. A jogszabály 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette, választása szerint

- a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy
 - b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilététől függően
 - ba) az országos rendőrfőkapitány,
 - bb) a belső bűnmegelőzési és büntetőrendészeti feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy
 - bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója
- bírálja el.”

A fentiek alapján a Testület – mivel nem szabálysértési hatóság – nem vizsgálhatja, hogy a panaszos a szabálysértést elkövette-e, illetve a közlekedési bírság kiszabására jogszerűen került-e sor.

A Szabs. tv. 105. § (1) bekezdése szerint „Az érdemi határozattal szemben az eljárás alá vont személy és képviselője, továbbá az okozott kár megtérítésére kötelezés esetén, kizárólag e rendelkezéssel szemben a sértett az érdemi határozatot hozó szabálysértési hatóságnál a határozat közlésétől számított nyolc napon belül kifogást nyújthat be. Amennyiben a pénzbírság összegét külön jogszabály állapította meg, a pénzbírság mértéke miatt nincs helye kifogás benyújtásának.”

Tekintettel azonban arra, hogy jelen esetben a panaszos a helyszíni bírság elfogadásával a szabálysértés elkövetését elismerte, kifogás benyújtására nincs lehetősége az alábbiak miatt. A Szabs. tv. 39. § (1) bekezdése szerint a rendőrség az e törvényben meghatározott feltételek esetén bármely szabálysértés miatt kiszabhat helyszíni bírságot. A 99. § értelmében helyszíni intézkedés során a szabálysértés elkövetését elismerő személlyel szemben helyszíni bírság kiszabásának van helye. A helyszíni bírság összege ötezer forinttól ötvenezer forintig, hat hónapon belül újabb szabálysértés elkövetése esetén hetvenezer forintig terjedhet. Ha az eljárás alá vont személy a helyszíni bírság kiszabását – a helyszíni bírság meg nem fizetése esetén alkalmazandó jogkövetkezményekről szóló tájékoztatás után – aláírásával igazoltan tudomásul veszi, a helyszíni bírság ellen nincs helye jogorvoslatnak.

A Szabs. tv. 147. § (1) bekezdése alapján az elkövető – beleegyezése esetében képviselője is – méltányossági kérelmet nyújthat be a szabálysértési hatóság, illetve a bíróság által kiszabott büntetés, illetve alkalmazott intézkedés elengedése, illetve mérséklése iránt. Ugyanezen szakasz (5b) bekezdése értelmében azonban a már végrehajtott büntetés vagy intézkedés utólagos elengedése iránt méltányossági kérelem sem nyújtható be.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) XXIV. cikkben foglalt tisztességes eljáráshoz, a VI. cikk (2) bekezdésében foglalt személyes

adatok védelméhez, valamint a II. cikkben foglalt emberi méltósághoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként a panaszossal szemben fogatosított intézkedés jogszerűségét vizsgálta.

A panaszos elmondta, hogy még zöldben lépett le a járdáról, de valakivel vitába keveredett, ezalatt váltott pirosra a lámpa. Egy szürke Opel ráadásul 120-130 km-es sebességgel, fékezés nélkül, dudálva hajtott a zebra felé, majdnem elütve a panaszost. A panaszos a jármű elöl elugorva, a lassabban közeledő gépkocsikat kikerülve jutott végül át a túloldalra. Ekkor kanyarodott elé egy szolgálati gépjármű, amelyből kiugrott két rendőr, és megállította.

A rendőri jelentések szerint az intézkedő rendőrök 14 óra 35 perc körül arra lettek figyelmesek, hogy a panaszos a tilos jelzés ellenére a gyalogos-átkelőhelyen áthalad úgy, hogy a szabályosan közlekedő gépkocsik elé lép. Az egyik jármű vezetője hangjelzést is adott, amire a panaszos hangos kiabálásba kezdett, és minden járókelőbe belekötött. Viselkedése, valamint a közlekedési szabálysértés okán a járőrök megkülönböztető fényjelzést használva megálltak a kereszteződés után a szélső sávban, hogy a panaszost intézkedés alá vonják. Mivel a panaszos továbbhaladt a B. úton, a rendőröknek elé kellett kerülniük, megálltak előtte, majd szóban, és az intézkedés helyére mutatással jelezték számára, hogy álljon félre a kerékpárútról.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Az Rtv. 19. §-ának (1) bekezdése értelmében a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

A KRESZ 8. § (1) bekezdése szerint „A gyalogosforgalom irányítására szolgáló fényjelző készülék két (felül álló gyalogost mutató piros, alul haladó gyalogost mutató zöld fényű) lámpából áll, és sorrendben folyamatos zöld, villogó zöld, majd piros fényjelzést ad. A fényjelző készülék folyamatos zöld fény jelzésnél folyamatos, a villogó zöld fényjelzésnél szaggatott kiegészítő hangjelzést is adhat. A (2) bekezdés Az (1) bekezdésben említett fényjelző készülék fényjelzéseinek a jelentése:

- a) a folyamatos zöld fény szabad utat jelez: a gyalogos az úttesten áthaladhat;
- b) a villogó zöld fény az áthaladásra engedélyezett időtartam végét jelzi: a gyalogos az úttestre nem léphet, az úttesten levő gyalogos pedig köteles az áthaladást mielőbb befejezni;
- c) a piros fény az áthaladás tilalmát jelzi: a gyalogos az úttestre nem léphet.

A Szabs. tv. 224. §-a értelmében a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértésének szabálysértését követi el, aki a KRESZ-ben meghatározott közúti közlekedés szabályait megszegi, ha a 217-222. §-a szerinti szabálysértés nem valósul meg.

A Testület utal töretlen gyakorlatára, miszerint a szabálysértési tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri

szabályok szerint ugyanis nem veheti át a szabálysértési hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – akkor, amikor annak jogalapjaként szabálysértés gyanújára hivatkozik a rendőrség –, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy az adott intézkedéshez szükséges gyanú foka fennállt-e.

A Testület rendelkezésére álló bizonyítékok alapján nem volt kétség kívül megállapítható, hogy a panaszos már a jelzés pirosra váltását követően lépett le az úttestre, tekintettel azonban arra, hogy a panaszos a szabálysértést a helyszíni bírság elfogadásával maga is elismerte, a **Testület úgy foglalt állást, hogy a szabálysértés gyanúja, így a rendőrök intézkedési kötelezettsége fennállt, ezért nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga.**

A Testületnek ezt követően abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a rendőrség intézkedési kötelezettségét megfelelően teljesítette-e.

A rendőrségi iratok szerint, mivel a panaszos továbbhaladt a B. úton, a rendőröknek elé kellett kerülniük, ezért megálltak előtte, majd szóban, és az intézkedés helyére mutatóval jelezték számára, hogy álljon félre a kerékpárútról. Ezt követően a panaszost az Rtv. 29. § (1) bekezdés alapján igazoltatták.

Az Rtv. 29. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A Testület megítélése szerint egy közlekedési szabálysértés gyanúja kétség kívül olyan körülménynek tekinthető, ami az Rtv. 29. § szerinti igazoltatást tesz szükségessé, ezért **a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a rendőrök megfelelően teljesítették az intézkedési kötelezettségüket, így nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő joga.**

2) A panaszos serelmezte, hogy a két rendőr a megállítást követően a falhoz szorította.

Az Rtv. 19. § (1) bekezdése szerint a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

Az Rtv. 47. § alapján a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat. A Szolgálati Szabályzat 40. §-a pedig a következőképpen rendelkezik a testi kényszerről. A megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

A testi kényszer alkalmazása során a rendőr önvédelmi fogásokat is használhat. A rendőr a támadás céljára szolgáló eszköz használatának megakadályozása, továbbá a támadás elhárítása érdekében az ehhez szükséges erejű és irányultságú ütést vagy rúgást alkalmazhat.

Az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat fent idézett szakaszai alapján a panaszos falhoz szorítása testi kényszernek minősülne. A rendőri iratok ugyanakkor ennek megtörténtét cáfolják, a jelentések szerint testi kényszer alkalmazására, fizikai kontaktusra nem került sor.

A Testület a testi kényszer vonatkozásában a panaszosi és a rendőri állítás között feszülő ellentétet további bizonyíték hiányában nem tudta feloldani, ezért úgy foglalt állást, hogy a panasz ezen része vonatkozásában a panaszos emberi méltósághoz fűződő jogának sérelme nem megállapítható.

3) A panaszos beadványában sérelemként fogalmazta meg, hogy hiába igazolta magát, a rendőrök követelték a lakcímkártyája átadását. Leírja továbbá, hogy azt végül kénytelen volt átadni, mivel a rendőrök a falnak szorították.

A rendőri jelentések szerint a 22/2012. (IV. 13.) BM rendelet 20. § (3) bekezdés a) pontja értelmében a helyszíni bírságoláshoz használt nyomtatványnak tartalmaznia kell az eljárás alá vont személy lakcímét is, ezért az intézkedő rendőr elkérte a panaszostól a lakcímet igazoló hatósági igazolványát, ennek átadását azonban a panaszos megtagadta. Az intézkedő rendőr ezért az EDR WAP rendszeren keresztül ellenőrizte a panaszost, majd a rendszer által kiadott adatokból írta fel a lakcímet, amit a panaszos megerősített.

Az Rtv. 29. § (1) bekezdés b) pontja alapján a rendőr a feladata ellátása során az igazoltatott személyt lakcímeinek, tartózkodási helyének – az igazoltatott választása szerint – a lakcímet igazoló hatósági igazolvánnyal vagy más alkalmas dokumentummal történő igazolására, vagy a lakcímre, tartózkodási helyre vonatkozó nyilatkozattételre kérheti fel.

A Testület rendelkezésére álló iratok ellentmondóak a tekintetben, hogy a panaszos a lakcímkártyáját átadta-e a rendőröknek, vagy lakcímadatait az EDR WAP rendszer adatai alapján rögzítették. **Tekintettel azonban arra, hogy az Rtv. fent idézett 29. § (1) bekezdés b) pontja alapján a rendőrök jogszerűen kérték a panaszost a lakcímkártya átadására, a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő joga abban az esetben sem sérült, ha azt átadta a járőröknek.**

4) A panaszos végül két esetben is sérelmezte, hogy a rendőrök megfenyegették. Elmondása szerint, amikor lakcímkártyáját nem akarta átadni, és egy közelben álló emberhez fordult segítségért, azzal fenyegették meg, hogy előállítják, mert ellenáll az intézkedésnek. Később megkérdezte az egyik intézkedő rendőrt, hogy a gyorsan hajtó járművet miért nem vonták intézkedés alá, mire a rendőrök erre ismét fenyegetőzni kezdtek.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése értelmében „a Rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”, míg a 11. § (1) bekezdés rögzíti, hogy „a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni”.

Felhívja továbbá a Testület a figyelmet a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexében (a továbbiakban: Etikai Kódex) foglalt követelményekre is, amelyek ugyan nem

minősülnek normatív előírásoknak, mégis alapjaiban határozzák meg a rendőri hivatás értékeit, és erkölcsi iránymutatásul szolgálnak a rendőrség és az egyes rendőrök számára. Az Etikai Kódex 5. pontja szerint „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el”.

A Testület a fenti rendelkezésekre hivatkozással számos korábbi állásfoglalásban is leszögezte már álláspontját, miszerint az intézkedő rendőröktől – mint közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Véleményét – amelyet a konkrét esetben is irányadónak tekint – 64/2008. (VIII. 18.) számú állásfoglalásban az alábbiak szerint foglalta össze. „A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is elsősorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházza fel a rendőröket, az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket.”

a) Az elsőként említett esettel kapcsolatban a jelentések rögzítik, hogy a rendőrök valóban figyelmeztették a panaszost, hogy amennyiben továbbra is ilyen magatartást tanúsít, elköveti a garázdaság szabálysértését, amiért előállítják a kapitányságra. A panaszos a felszólítást megértette és lehiggadt.

A Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjába, amely szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.

b) A második esettel kapcsolatban K. r. őrm. jelentésében előadja, hogy az intézkedés végén a panaszos arrogánsan kezdett beszélni, és azt firtatta, hogy egy jármű 100 km/órával haladt át a kereszteződésen. A r. őrm. ekkor jelezte a panaszosnak, hogy ilyen rövid távolságon a lakott területen belül megengedett legnagyobb sebesség elérése lehetetlen, az említett gépkocsi ugyanis csak a jelzőlámpa szabad jelzésére indult el.

A Testület úgy ítélte meg, hogy mindkét panaszolt esetben helytálló volt a járőrök tájékoztatása, az első esetben az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján, a második esetben a az intézkedő rendőr józan gondolkodása alapján. Ezért – amennyiben ezen tájékoztatások megfelelő hangnemben történtek – pusztán az elhangzott figyelmeztetések miatt nem sérült panaszos emberi méltósághoz fűződő joga. A hangnem tekintetében azonban sem a panasz, sem pedig a rendőri jelentések nem tartalmaznak további információt, egyéb bizonyítási eszköz pedig nem állt a Testület rendelkezésére.

Mivel a Testület azt a lehetőséget nem tudta kizárni, hogy a panaszos a rendőrök hangneme miatt élte meg fenyegetésként a fenti tájékoztatásokat – a rendőri tájékoztatás hangnemét pedig további bizonyítékok hiányában nem tudta rekonstruálni – úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme a fenyegetés tekintetében nem megállapítható.

IV.

A Testület vizsgálata során arra a megállapításra jutott, hogy a rendőrök megfelelően teljesítették az intézkedési kötelezettségüket, és kellő jogalap birtokában igazoltatták a panaszost, illetve kérték el a lakcímkártyáját, ezért nem sérült sem a tisztességes eljáráshoz, sem pedig a személyes adatok védelméhez fűződő joga.

A Testület a testi kényszer vonatkozásában a panaszosi és a rendőri állítás között feszülő ellentétet további bizonyíték hiányában nem tudta feloldani, ezért úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltósághoz fűződő jogának sérelme nem megállapítható. Szintén nem megállapíthatónak értékelte a Testület a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét a fenyegetés tekintetében.

Budapest, 2015. április 28.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
előadó testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET